

Kapitalisti pro- vzročajo vojno

Brighton, 26 okt. — Poglavitni vzrok za vojno je ekonomsko rivalstvo kapitalizma, je izjavil na otvoritvi zasedanja kongresa strokovnih uni v Angliji, predstavnik električnih delavcev, F. Foulkes. Rezolucija, ki jo je sprejela unija električnih delavcev obsoja politiko laburistične vlade glede njene stališča napram Grčiji, Španiji in Nemčiji. V rezoluciji se zahteva od laburistične vlade, da prekine diplomatske odnose z fašističnim režimom Francu v Španiji. Glede denazifikacije v Nemčiji, je rečeno, da se ne izvaja tako kakor je treba. V angleški in ameriški okupacijski coni so nameščeni znani nazi fašisti na visoke položaje, kateri pa niso ovirali samo pri čiščenju nazi fašističnih ostankov, temveč tudi proti boljšim odnosom med zahodnimi državami in Sovjetsko zvezo.

Ameriški in angleški kapitalisti vdihavajo vojno ozračje. Če bi se podali po poti na strani ameriških in angleških kapitalistov, zagotovo da bi nas privedlo do neizogibne vojne, je zaključil predstavnik električnih delavcev svoj govor.

Govoru predstavnika električnih delavcev so se pridružili tudi drugi delegati, kateri so naglasili, da Anglija in Amerika ne izvajata določb deklaracije, ki je bila sprejeta v Potsdamu. Delegati so posebno obsodili teror in nasilje v Grčiji in Španiji, nakar je sprejeta resolucija, ki zahteva prekinitve odnosov z fašističnim režimom v Španiji in sicer z ogromno večino glasov z 4,534.000 proti 1,391.000. Ta resolucija je sprejeta z posebnim navdušenjem delegatov proti želji članov glavnega odbora strokovnih uni.

Zmaga Otečestvene fronte v Bolgariji

Sofija, 28 okt. — Včeraj so se vršile po vsej Bolgariji volitve za parlament, pri katerih je zmagała z ogromno večino Otečestvena fronta. Okrog 296 poslancev Otečestvene fronte je izvoljenih napram 83 poslancev opozicije.

V Sofiji, prestolici Bolgarske za Otečestveni front je glasovalo 277.322 volilcev, napram 95.535 glasov za opozicijo.

Volitve so se vršile v popolnem redu brez kakih incidentov. Na vseh voliščih so bili postavljeni enako pazitelji skrinjice, katere so bile postavljene poleg Otečestvene fronte tudi z strani opozicije.

Začasni predsednik Bolgarske, Vasil Kolarov v zvezi z volitvami je podal izjavo v kateri je dejal, da je obiskal mnoga volišča in

da so se volitve vršile v miru in redu.

Vsa volilna mesta so bila okrašana z narodnimi zastavami in republikanskimi parolami. Voditelji takozvane opozicije, kateri predstavljajo peščico svojih somišelnikov, so imeli vse možnosti nadzorovati potek volitev. Z tem je odstranjena kakršna koli sumna ali prigovor, da se niso njihove pravice upoštevale. Vlada je tudi v teku volilne kampanje osvobodila nekoliko tisoč političnih kaznjencev, kar je kot dokaz, da so se volitve vršile popolnoma v skladu z demokratičnimi principi.

Novi bolgarski parlament bo sestavil novo bolgarsko Ustavo, katero se podnese ljudstvu na odobravanje.

CHURCHILL Z SABLJO — ATTLEE S PENDREKOM

Pretekli teden, Mr. Churchill in Mr. Attlee, sta se oba hkrati zagnala proti Sovjetski zvezi. Govorila sta na 78. kongresu britanskih strokovnih uni, ter ob tej priliki izjavila, da so se vrgli proti Sovjetski zvezi.

Med tem, ko Churchill dolži Sovjetsko zvezo za kršitev sporazuma na Jalti, Mr. Attlee jo dolži, da zakriva pred lastnim narodom stvari, kako in kaj se v svetu godi. Mr. Churchill je odšel tudi dalje in za začetkom v svojem govoru straši svet, češ da ima Sovjetska zveza 200 divizij pripravljenih pod orožjem in da vsak čas utegne biti usoden, če se ostali svet ne zdrami pred "nevarnostjo", ki mu preti.

Podlaga za hkratni naval proti Sovjetski zvezi, ne more biti nič drugega kakor zasedanje konference Zedinjenih Narodov v New Yorku. Na tem zasedanju pridejo na razpravo stvari, kot fašistični režim Francu v Španiji, vprašanje Indonezije in drugih kolonialnih narodov pod oblastjo britanskega imperializma, zlasti pa vprašanje veta. Ta vprašanje sta pa kot iz glada zelo občutljiva za britanski imperializem.

Kongres strokovnih uni, če tudi je po eni strani odobril zunanjo politiko Attlee-jeve vlade, je

FAŠIST NE BO SODIL FAŠISTA

Nuremberg — Poročilo od tukaj pravi, da je po preteku skoraj dveh tednov po izrečni smrtni kazni nad nazi fašističnimi morilci, Franz von Papen, kateri je po sodnikih zapadnih držav oproščen kazni, zastupil jetniščino. Izjavil je, da nima strahu pred napovedjo nemškega sodišča za denazifikacijo Nemčije, ki je izjavilo, da trije opremljeni nazi fašisti spadajo pod kazen. Papen pravi, da so po večini ljudje, kateri vodijo denazifikacijo Nemčije — nacisti.

V tej zadevi Papen ima popolnoma prav. Kajti, menda jih prav dobro pozna že iz prejšnjih let. Toda žal temu, da se uprava zahodnih zveznikov tega ne zaveda.

odločno nastopil proti temu, da bi Anglija nadalje imela diplomatske odnose z fašističnim režimom Francu v Španiji. Kongres zahteva, da Anglija prekine diplomatske odnose. Obsodil je tudi vladno politiko v Grčiji.

Narodi Jugoslavije ne morejo dovoliti, da bi jim zunanj "gospodarji" urejevali notranje zadeve

Beograd, 19 okt. — "Borba" od 19 oktobra prinaša članek v katerem se dotika kampanje, ki jo vodi reakcionarni krog v svetu proti Jugoslaviji v zvezi z obsodbo Stepinaca zaradi njegovega izdajalskega in protinarodnega dela.

V članku poudarja, da se pri tem vprašanju je enkrat odkrivajo načrti in težnje mednarodne reakcije, katere v svobodni in neodvisni Jugoslaviji gleda odločno oviro na potu k ostvartvi njenih imperialističnih ciljev. Vlogo voditelja in reditelja v tej kampanji je prevzel Vatikan. Kakor pod komando veliko število katoliških časopisov vred z Hearstovim in podobnim tiskom, napolnjuje kolone z svojimi klevetami proti Jugoslaviji. Razni škofi, nadškofi, kardinali in drugi cerkveni predstojniki iz celega sveta sklicujejo konferenco za tisk, da bi tako vrgli čimveč črnila in laži, pri čemur pa ne štedijo sredstev — proti Jugoslaviji. Pri vseh teh izjavah in govorih, poudarja, "Borba" je z lahka zapaziti skupno izogibanje razlage o konkretnem delovanju nadškofa Stepinaca, radi katerega je dobil pravično kazn naroda. Ne more biti sumne o tem, da je Stepinac pomagal z vsemi silami krvavi vstaški režim, da je bil član "odborna" treh škofov, kateri so rokovočili zločinskimi in nasilnimi spreobračanjem Srbov; da je po odobritvi papeža postal vrhovni vikar vstaške vojske; da so škofovski konference

Generalni sekretar OZN zahteva nastop proti diktatorju Francu

PREDSEDNIK TRUMAN OTVORIL VELIKO ZBOROVANJE ORGANIZACIJE ZDRUŽENIH NARODOV

Flushing, N. Y. — Generalni sekretar Organizacije Združenih narodov Trygve Lie, je v svojem govoru naslovil poziv na predstavnike Združenih narodov, da podvzamejo energične korake za odstranitev fašizma v Španiji. Ta poziv je opiral na dejstvo rekoč, da dokler bo ostal na krmilu fašistični diktator Franco, bo Španija ne samo povod za nezaupanje in nesoglasje med narodi, temveč obenem nevarnost za mir v svetu.

Generalni sekretar je podvzel akcijo na temelju odgovornosti, katere mu je bila naložena kot generalnemu tajniku Združenih narodov, ki so vključeni v skupni organizaciji, da jih opozori na mednarodno situacijo, da se prepreči nevarnost za mir v svetu.

Vprašanje fašističnega režima v Španiji je postavljeno in postavljano na dnevni red, je dejal generalni sekretar. To vprašanje zahteva neposredno rešitev, ker kot znano fašistični režim Francu v Španiji je bil vzpostavljen po silah fašističnega osištca. Je sicer ne ljubo dejstvo, da se ta režim nahaja na oblasti kljub temu, da je premagan nemški in italijanski fašizem, katere sta ga postavila na oblast. Ta režim bo povzročal ne samo sporno točko za nezaupanje in nesoglasje med narodi v svetu, temveč tudi nevarnost za mir. Vsled tega se nadajam, da bodo sile, ki so omogočile zmago nad fašizmom in si prizadevajo graditi povojni svet na miroljubni podlagi, našle obenem način po katerem bi se povrnila svoboda in demokracija španskemu narodu.

Generalni sekretar se je pridružil v svojem govoru besedam, ki jih je izrekel pri otvoritvi zbornice Združenih narodov predsednik Truman, ko je dejal, da je govor o novi vojni nemiseln in razvozan govor brez kake podlage. Svoj govor je baziral na potrebi skupnega sodelovanja med narodi za trajen mir, napredek in progres.

Na dnevni red je prišlo vprašanje glede Veta. Delegacija Cube

in Avstralije sta vztrajali pri zahtevi, da se odpravi moč veta, katerega se poslužujejo velike sile. Poteza za odpravo veta je prišla na dnevni red po venomerni kampanji reakcionarnih krogov, kateri skušajo z nadglasovanjem doseči svoje cilje. Omenjenima delegacijama je odgovoril sovjetski delegat Andrej Višinski, kateri je opozoril zbornico na nevarno potezo predloga delegacije Cube. Ta poteza je nevarna za mir, toda sovjetska delegacija ni proti temu, da se vodi rasprava po vprašanju veta, izjavlja pa, da ne bo odne-

hala od obveznosti, ki jo določa veto za vse svetovne veselice enako.

Nadalje je govorila, Mrs. Vijaya Lakshmi Pandit, sestra sedanjega premiera Indije, Nehru, katere je v svojem govoru zahtevala umaknitev britanskih čet iz Indije. Obsodila je imperialistično izkoriščanje Indije po zunanjih imperialistih. Indija namerava zavzeti bolj aktivno stališče v Organizaciji Združenih narodov in se boriti za svojo popolno neodvisnost, je zaključila predstavnica Indije svoj govor.

Iz Urada Zveze Kanadskih Slovencev

V decembru mesecu se bo vršil Vse-slovanski kongres v Beogradu, katerega se bodo udeležili delegati iz vseh krajev sveta, kjerkoli prebivajo ali so naseljeni Slovani. Ta mogočni kongres bo veličastvena manifestacija slovanstva za svetovni mir in pravice delovnega ljudstva vseh zatiranih narodov na svetu.

Danes so slovanski narodi odločno na braniku za ohranitev dosedaj, katere so bile izvojevane z ogromnimi žrtvami v zadnji vojni proti fašizmu in nacizmu in ob enem, da se dobljena zmaga razširi tudi na one narode, kateri še vedno ječe pod fašističnim jarmom, kot je to naprimer Francova Španija.

Na tem Vse-slovanskem kongresu, se bodo odločale velike stvari, svetovne važnosti, za vse narode sveta v prvi vrsti za nas Slovence. Vsled tega je razumljivo, da bodo na tem kongresu zastopane tudi vse slovanske narodnosti po svojih delegatih.

Kot delegat Zveze Kanadskih Slovencev se bo udeležil Vse-slovanskega kongresa, član glavnega Izvršnega odbora Z. K. S., ured-

nik lista Edinosti in veteran španske vojne — Jurij Matešič.

Savez Kanadskih Hrvatov bo zastopal Edo Jardaš, glavni tajnik SKH, in Savez Kanadskih Srbov bo zastopal po Maksimu Bijeliču, uredniku "Srbskega Glasnika".

J. Smrke, gl. tajnik.

Sovjetski pisatelj o napadalcih veta

Moskva — Sovjetski pisatelj, E. Zhukov je napisal daljši članek, ki ga je prinesla "Pravda", kjer odgovarja napadalcem veta. V tem članku sovjetski pisatelj opozarja na dejstvo, da odstranitev veta pomeni žrtvovati principe mednarodne kooperacije.

Medtem "Trud" glasilu strokovnih uni prinaša članek L. Alina, kateri istočasno opozarja javnost na nevarno igro delegacije Kube, katere priporoča, da se zavzre oblast veta. To priporočilo, pravi pisatelj, kaže zelo nevarne tendence "polukolonijalne Cube in Avstralije", katere ste v rokah Anglo-Ameriškega bloka kakor žoga na izrališču.

Kongres se izrekel proti poljskih vojakov

Birghton, 25 okt. — Na kongresu strokovnih uni se je vodila precej vroča debata o nemoralnem ponašanju poljske fašistične vojske generala Andersa, katere se nahaja v Angliji in največ škotski. Delegati so z prezirom obsodili drznost Andersovih fašističnih ostankov, napram civilnemu prebivalstvu.

V Angliji se nahaja okrog 160.000 Andersove vojske. Delegati so obsojali to vojsko, kot vojsko polno sovraženosti proti nove poljske vlade, ter proti vsemu kar je napredno. Izjavili so, da ljudstvo obsoja vladu, ker je dovolila tej vojski bivanje v raznih mestih v Angliji in Škotsiji. Nadalje so zahtevali številni delegati, da se sprejme resolucija in zahteva od vlade, da se Andersove čete očisti iz Anglije.

istega leta, Lobkovič opisuje svojo avdienco pri papežu, poudarja, da mu je papež dejal, da bo zelo rad dal Paveliču svoj blagoslov, kakor hitro pride v Italijo. Takih primerov, piše "Borba", bi mogli naštevati in naštevati. Tukaj spada tudi papeževo odobrenje, da Stepinac prevzame funkcijo vrhovnega vojnega vikarja vstaške vojske, to je, vojnega starešine vseh vstaških oficirjev svetnikov.

Jasno je, poudarja "Borba", da se v tej kampanji ne gre o zaskrbljenosti nad vprašanjem državljanjskih svobodščin v Jugoslaviji, temveč o zaskrbljenosti reakcionarnih krogov, katerim je sodba Stepinaca tako odločno razbila imperialistične načrte in namere, da bi zbrali in reorganizirali stanke fašizma v Jugoslaviji.

"Borba" zaključuje ta članek z tem, da drzna in preporna laži kampanja ni presenetila narode Jugoslavije. Svoboda veroizpovedi v Jugoslaviji je zagotovljena z ustavo, kar pomeni, da o nekakšnem preganjanju vere sploh ne more biti govora. Stališče naroda in stališče države po tem vprašanju je odrejeno v številnih izjavah maršala Tita in drugih vojskih voditeljev. Narodi Jugoslavije ne morejo dovoliti, da bi jim zunanj "gospodarji" urejevali notranje zadeve.

"Federalna ljudska republika Jugoslavije je in ostane svobodna zemlja svobodnih in ponosnih ljudi."

MARŠAL TITO OBSODIL ZANIKANJE PRAVICE NARODOM JUGOSLAVIJE

Beograd, 26 okt. — Maršal Tito, kateri se je nahajal v Reki in Postojni, je podal važna govora z ozirom na sklepe pariške konference, ki se nanašajo na pravice narodov Jugoslavije. V svojem govoru je obsodil način po katerim so vojni zavezniki na konferenci zanikali narodom Jugoslavije pravice, ki jim kot narodu in kot zavezniku pripadajo.

Z ozirom na to, maršal Tito je dejal: "Od Atlantske listnine ni ostalo ničesar, razen praznih fraz. Ne glede na nekatere določbe pariške konference v tem oziru se je služila v vseh zadevah, ki se tičejo naših narodov samo z "NE", ter je pokazala večjo naklonjenost italijanskemu imperializmu.

Napačna bi bila zamisel, da so velike sile delale vse to v interesu italijanskega naroda. Kakor razvidno so to delale bolj za samosvoje interese in predvsem da zasedejo naša vrata v svet.

Maršal Tito je zaključil svoj govor v Reki rekoč: "Tudi v tej dobi nismo uspeli doseči naših opravičenih zahtev, toda mi se nismo odrekli nadaljne borbe, tako,

da bomo enega dne v resnici združeni z vsemi svojimi brati, katerim se zanika osnovna pravica na priključitev k svoji matični državi, svobodno in srečno zadihali v skupnem življenju v svoji skupni državi Federativni Ljudski Republiki Jugoslaviji."

CHURCHILL ZAŽIGALEC NOVE VOJNE — STALIN

London, 29 okt. — Maršal Stalin je danes brzojavno odgovoril na 31. vprašanj, ki so mu bila postavljena po dopisniku za zunanji tisk. Med najvažnejše vprašanje spada menda nevarnost za novo vojno na katero podžigajo Churchill in njemu podobni v Angliji in Ameriki.

Na vprašanje, kaj misli, da je najbolj nevarno za svetovni mir, Stalin je odgovoril: Zažigalci nove vojne in predvsem Churchill ter vsi oni, kateri mislijo kakor on v Angliji in Ameriki.

V na vprašanje, kakšni so pogledi Rusije z ozirom na Jugoslavijo, katere noče podpisati mirovno pogodbo z Italijo — Stalin je odgovoril: Jugoslavija ima podlago, da je nezahvalna.

V prihodnosti izdaj priobčimo dobesedno vseh 31. vprašanj kakor tudi odgovor Stalina, na ista vprašanja.

Stavkarji lesne industrije

Port Arthur — Napram tozadevnim poročilom stavkarji lesne industrije so poslali delegacijo v Toronto, katere bo pregovarjala v njihovi zadevi z delodajalci in predstavniki provincialne vlade.

Na vseh važnejših potih stavkarji so postavili močne piketne straže in so odločni zmagnati pri svojih zahtevah. Tako so n.p.r. v Timmins dne 28 oktobra vzprizorili demonstracijo v kateri je korakalo veliko število delavcev lesne industrije. Nekoliko dni pred je policija navadila na piketne straže, na kar so delavci odgovorili z množično demonstracijo.

V teku so pregovori in dosedaj ni nobenega znaka o dosegi sporazuma.

Krojaška zadruga

Podpisani želimo povedati svoje mnenje o važnem vprašanju, ki ga morejo rešiti izurjeni krojači. Brez dvoma poleg ostalih grup, ki se bodo vrstile opremljene z potrebnimi orodjem, da je prav tako važna pomoč pri obnovi narodnega gospodarstva v starem kraju, krojaška obrt. Kakor so potrebni dobri mehaniki, zidarji, mizarji in rudarji so enako potrebni krojači.

Tukaj v tej deželi seveda da nas ni dosti, a nas je vendar toliko, da bi lahko organizirali krojaško grupo, opremlili jo z vsemi potrebnimi mašinami za v stari kraj. Krojaška grupa se prav tako kakor ostale grupe lahko organizirana bodisi na zadrugi ali pa na državni podlagi. Vse kar je prvotno potrebno, da se med seboj dogovorimo in sporazumemo vsi tisti, kateri se žele vrniti v staro domovino. Svoje mnenje lahko izrazite, bodisi pisмено preko tega lista ali pa pišite na moj naslov.

Joe Lesar
250 Willow St.
Sudbury, Ont.

NE ŽELIM VZGAJATI SVOJEGA SINA ZA VOJNO

New York — Boris Izakov, diplomatski korespondent, vojni veterani, kateri je v zadnji vojni izgubil levo nogo, je izjavil, da ne želi vzgajati svojega sina za novo vojno. To je izjavil na zborovanju Združenih narodov v New Yorku.

"EDINOST"

Published weekly at

206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

EDINOST

Izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista:
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenaročenih člankov in dopisov se ne vrača.

Kampanja Edinosti

Kakor je že znano naročnikom, čitateljem, zastopnikom in ostalim prijateljem naprednega tiska, se je vsako leto v januarju in februarju vršila kampanja Edinosti. Januar in februar sta bila določena dva meseca, za pridobivanje novih naročnikov, ponavljanje poteklih naročnin in tudi zbiranje dobrovoljnih prispevkov za tiskovni sklad. Prav zaprav sta bila januar in februar, dva meseca medsebojnega tekmovanja med naselbinami in tudi izmed posameznikov, kdo bo več zbral novih naročnin, ponovil potekle naročnine in tudi dosegel večji uspeh pri zbiranju dobrovoljnih prispevkov za tiskovni sklad.

Sedanja kampanja Edinosti začne nekoliko prej. Začne z dne 15. novembra in bo trajala do 15. januarja. Do tega zaključka se je prišlo z strani treh uredništev "Novosti", "Srbskega Glasnika" in "Edinosti", kakor tudi Izvršnih odborov bratskih Zvez vsled dejstva, da se bo enkrat v januarju začela kampanja, ki jo podvzame Svet Kanadskih Južnih Slovanov v prid pomoči narodom nove Jugoslavije. To je razlog radi katerega se kampanja Edinosti začne kakor je omenjeno z dne 15. novembra.

Podružnicam Zveze Kanadskih Slovencev kakor tudi ostalim prijateljem Edinosti, Uprava in Uredništvo naslovita posebne okrožnice. Zato ne smatramo za potrebno da bi tukaj omenjali to, kar bo rečeno v okrožnici. Vse kar želimo tukaj povedati je to, da vnaprej obvestimo vse naše zastopnike, kakor tudi podružnice Zveze Kanadskih Slovencev in ostale prijatelje, da se vnaprej pripravijo za dober uspeh kampanje.

Tega naznanila nam ni bilo mogoče podati prej tudi vsled dejstva, da je bila v teku kampanja za X-ray aparat katerega se pošlje kot dar Kanadskih Slovencev svojim bratom in sestram v stari domovini. Ta kampanja, ki je uspeła iznad vsakega pričakovanja odpira nadaljnjo možnost prav tako za dober uspeh kampanje Edinosti.

Dosedanja vloga Edinosti na polju bratskega edinstva med našimi izseljenci, pri pobijanju ogabne laži in izmišljaj z strani črne in profašistične reakcije proti silam miru in progressa, proti novi Jugoslaviji proti skupnemu napredku vseh miroljubnih narodov v svetu, je dokaz o potrebi njenega obstoja. O njeni vlogi so se pričeli njeni številni naročniki, njeni čitatelji in podpiratelji. Prepričali so se, da zasluži vso podporo prijateljev napredka in progressa.

Zato pripravimo vse potrebno, da bo kampanja uspela z dobrim rezultatom!

V dejanjih med njimi ni razlike

Kakor razvidno iz poročil, katera tako temeljito odkrivajo vso podlost in ogabno izdajalsko delo ljudskih izdajalcev, med njimi v dejanjih ne moremo zapaziti prav nobene razlike, pa naj so oblečeni v taki ali pa taki suknji.

Medtem, ko so eni pod parolo za "kralja in domovino" izvajali strašne zločine za časa okupacije, so jih drugi izvajali na isti način pod parolo "v imenu Boga in sv. vere". Na ta način je izdajalska družba samoljubcev, pohlepnežev in skrajnih sovražnikov svobode in progressa, skupno izvajala en sam velik zločin za časa okupacije in služila krvnemu sovražniku vsega ljudskega napredka — nemškemu in italijanskemu fašizmu.

Številni dokazi še živečih prič kažejo, da ji je bila ena sama namera v mislih, kako in na kateri način zadušiti osvobodilni duh in se rešiti pod cenó največjih zločinov vseh nezaželenih elementov in tako vzpostaviti zopet trulo protiljudsko oblast.

V teh dejanjih in nameri izdajalski elementi niso izbirali sredstev, niso se sramovali svojih dejanj, niso pomislili na verske in civilne zapovedi. Morili so, ubijali so, mučili so, izvajali so najbolj drzna izdajalska dejanja, katerim ne moremo najti primer v vsej razvojni povesti.

Prav tako, kakor se ni sramovala ta izdajalska družba izvrševati zločine in umorstva nad nedolžnim prebivalstvom, tako se ne sramuje reakcionarna družba, da sedaj, ko so dokazi tako očitni, skuša širiti zlobno mržnjo proti novi Jugoslaviji. Kakor na tekmo reakcionarni elementi tekmujejo kdo bo več izlil črnila, kdo bo bolj spretno zatemnil resnico, kdo bi mogel vplivati na gotov del izseljencev. Od tukaj torej izvira vsa zlobna propaganda proti novi Jugoslaviji — od reakcionarne družbe, katera si prizadeva tudi sedaj loviti v kalnem in preslepiti mnoge na isti način kakor so to delali protiljudski izdajalci za časa okupacije, ko so organizirali izdajalske skupine "belo gardo", "domobranci", "četnike in vstaše", ter jim govorili, da se gre za "sv. vero, za kralja in domovino", toda šlo se je za izdajstvo lastnega naroda, za nesrečo in suženjstvo naroda. Danes reakcija pridiga, da se gre za "demokracijo", da se gre za "svobodo veroizpovedi". Toda takrat, ko so nemški in italijanski rabljali morili nedolžne prebivalce, požigali mesta in vasi, oskrnjevali verska svetišča, takrat so verski predstavniki blagosiljali zastave morilcev.

V dejanjih med njimi ni bilo razlike prej in je ni tudi sedaj!

POROČILO IZ KONFERENCE V TORONTO

V nedeljo dne 20. oktobra se je vršila v Torontu konferenca po vprašanju povrnitve izseljencev v staro domovino. Konferenca se je udeležilo 30 delegatov, kateri so zastopali grupe izseljencev, povratnikov in lokalne odbore Sveta Kanadskih Južnih Slovanov. Tukaj prinašamo okrajšano poročilo, katerega je na konferenci predložil gl. tajnik S.K.J.S. S. Miošič, in je popolnjen s sklepi, kateri so bili sprejeti na konferenci. Tu niso samo postavljene nujne naloge ampak tudi pojasnila na vsa važnejša vprašanja, ki se tičejo povratka. V naslednji številki bomo prebrili pravilnik o denarnih vlogah i. t. d.

Poročilo iz starega kraja je, da je vprašanje organiziranega povratka izseljencev pozitivno rešeno — tako, kakor je članstvo grup predložilo in kakor to želi večina onih, kateri so se odločili za povrnitev. S tem je vprašanje povratka prešlo iz stopnje teorije in diskusije v realnost, prakso. Ni več mesta za pogovore — ali bomo mogli iti — ampak, da se gre in to čimprej. Načrt je izdelan in odobren, — sedaj je treba, da se ga izvede.

V zvezi s tem se postavlja pred nas cela vrsta nalog, od katerih so najvažnejše naslednje:

(1) Organizirati prevoz ljudi v najkrajši dobi kot je mogoče, (2) Naročiti in nabaviti stroje, kateri naj bi vzele grupe s seboj v domovino.

Kako pristopiti delu za izvedbo teh nalog? Prva stvar je, pravilno in jasno načrt organiziranega povratka. Vsi izseljenci, a posebno oni, kateri se želijo povrniti, morajo biti na jasnem s tem, kaj so grupe, kaj je njihov cilj i. t. d.

Zakaj so grupe organizirane in zakaj se pravi, da je to najboljši način za povrnitev?

To je na prvem mestu zato, ker na ta način morejo izseljenci povratniki izpolniti svojo željo, da pomagajo pri grajenju domovine. Največja pomoč se more dati čez grupe. Samo na ta način se morejo vzeti razni stroji v domovino. Grupe bodo prevzele razna dela in že za same povratnike bo boljše če se bodo držali skupaj. Če bi že ne bilo nič drugega se more pričakovati, da jim bo šla država na roke.

Grupe so prvenstveno delovne skupine. Njim naj bi se priključili oni izseljenci, kateri so pripravljeni v njih delati, naj bo to celi čas dokler bodo obstojale, ali pa za en čas, kakor bo že odgovarjalo povratniku.

Med izseljenci je tudi mnogo takih, ki iz svojih posebnih razlogov ne morejo in ne želijo prevzemati grupskih obveznosti, a se želijo povrniti v domovino. Tem svetujemo, da naj se vračajo posamezno.

Mi smo do sedaj v glavnem skrbeli za grupe, o izseljencih kateri se nameravajo vrniti organizirano. No, narodne oblasti Jugoslavije so zainteresirane za povratek, enih in drugih, vsi so dobro došli. Zato moramo skrbeti tudi za one, kateri se mislijo povrniti posamezno. Treba jim je dati vsako pomoč, vključno s pomočjo potovanja skupno s članstvom delovnih grup. Vsi taki priseljenci — povratniki naj bi se prijavili Svetu Kanadskih Južnih Slovanov.

Delovne grupe in njihove naloge
Do sedaj so organizirane sledeče delovne grupe: stavbna, poljedelska, kamnolomsko-stavbna, ribarska, gozdarska, kovinarsko-obrtna, premožarska. Snuje se rudarska-metalna grupa.

Izseljenci, kateri se odločijo za grupe, naj se vpišejo v grupe, kjer mislijo, da bodo mogli največ doprinesti z ozirom na svojo sposobnost. Ako bode potrebno se lahko upostavijo še tudi druge grupe.

Pred vsemi skupinami so sedaj naslednje naloge:

1) Dobivanje novega članstva, pomožiti svoje vrste.

2) Takojšnje pobiranje denarja, katerega je njihovo članstvo obljubilo.

V zvezi z dobivanjem novega članstva so potrebne nekatere pripombe, največ zaradi tega, ker v prošlosti ni bilo pravilno razločeno, kdo more postati član grupe, namreč, pristop v grupo je bil pod pogojem prispevka denarja.

Na ta način je stavbna grupa sprejela določbo, da vsaki oni, kateri hoče postati član te grupe, je potrebno, da prispeva najmanj 500 dolarjev. Podčrtan je bil denar. Namen je bil, da se zagotovi čim več denarja ali fonda za nabavo masinerije. Ta zaključek ni bil pravilen. Grupa s tem ni nič dobila, ako ni izgubila. To se je

vzelo, kakor da je grupa zaprla pot pristopa v grupo. Kar je še slabše, se je splošno domnevalo, da se ne more pristopiti v nobeno grupo brez vloge \$500.00 akoravno nobena druga grupa ni sprejela takega zaključka.

Denar je važen, stroji, masinerija je važna, ali nobena stvar ni važnejša kot ljudje. Grupam je najvažnejše članstvo. Ko bodejo ljudje v grupi, bo tudi denar in masinerija. Denar se ne more dobiti z nikakršnim šablonskim predpisom, ampak samo tedaj, ako bodejo ljudje, ako bo članstvo uverjeno, da je stvar za katero dajejo solidna, na trdni podlagi.

Vrata grupe morajo biti odprta vsakemu, brez ozira koliko denarja more vložiti za masinerijo. Glavno je, da se človek soglašja s cilji grupe, da pristane, da bo delal z grupo.

Imamo neko število izseljencev, kateri bi želeli stopiti v grupe, a ne samo da ne morejo vložiti

Razvoj slovenskih pokrajin je organsko povezan z morjem in tržaško lukó

Pariz. — Posebni dopisnik Tanjuga poroča: Na seji politično-teritorialne komisije za Italijo je beloruski delegat Kiseljev v svojem govoru o Beneški Sloveniji in Trstu dejal med drugim:

"Prišel bom s sektorjem Beneške Slovenije. Prvotni prebivalci tega ozemlja so izključno Slovenci. Po italijanskem uradnem štetju iz leta 1921 je bilo na tem ozemlju 15.000 prebivalcev, od katerih jih je bilo samo 400 italijanske narodnosti. Naravno je, da bi moralo to ozemlje na temelju etnične načela pripadati Jugoslaviji.

Če preidemo na področje Gorice, moram reči, da se naša črta razlikuje od francoske po tem, da pušča Jugoslaviji Gorico in nekaj vasi zapadno in južno od mesta, predel, ki šteje kakih 40.000 ljudi, med katerimi je 30.000 v samem mestu Gorici.

Meja ki jo mi predlagamo, poteka tako, da pušča Italiji vse naselbine s italijansko večino prebivalstva in nobene slovenske vasi, medtem ko se istočasno pušča Jugoslaviji vse naselbine s slovensko večino prebivalstva in nobena vas z italijansko večino. V istem delu, ki se daje Jugoslaviji, živijo Italijani izključno v narodnostno mešanem mestu, Gorici. Po avstrijskem štetju iz leta 1910, ki je še najbližje resnici, je živel v mestu od skupnega števila 31.000 prebivalcev 14.812 Italijanov in 15.228 Jugoslovancev. Ako je danes število Italijanov nekoliko večje, je to edinole posledica nacionalnega zatiranja Slovencev ter priseljevanja Italijanov v mesto, kar je izvršil fašistični Mussolini-jev režim. Gorica je bila predvsem upravno središče ter so zato tvorili naseljenci fašističnega režima, večino Italijanov v Gorici. Predmestja Gorice so pa popolnoma slovenska. Gorica je od vseh strani obdana s slovenskim etničnim ozemljem in Slovenci tvorijo večino prebivalstva Gorice, če vzamemo mesto skupno s predmestji.

Na sektorju med belorusko in francosko črto je več Slovencev kakor Italijanov in zaradi tega je po našem predlogu število oseb, ki bi pripadale nacionalnim manjšinam, manjše, kakor na temelju francoskega predloga. Beloruska črta prepušča mesto Gorico Jugoslaviji. Po francoski črti se pa Gorica oddaja od nekaterih svojih predmestij, od svojih virov za preskrbo z vodo, od električne centrale in od lokalnih surovin, ki so nujno potrebne za njeno industrijo. Na ta način preneha biti tržišče Vipavske doline.

Beloruska črta je znatno krajša in ne dela nenaravnega obkrožanja Gorice, kakor francoska črta, po kateri bi bila Gorica najskrajnejše ležeča naelbina Italije na tem sektorju italijanske meje. Prav tako je treba pripomniti, da se prvič v zgodovini dela poizkus, da bi bilo mesto Gorica s politično črto od svoje pokrajine. Naš predlog pa nasprotno pušča Gorico tistemu področju, katerega upravno in gospodarsko središče je bila v teku številnih stoletij svoje zgodovine. Gorica je bila eno izmed najvažnejših središč slovenskega političnega, ekonomskega in kulturnega življenja, mesto, kjer so bile ustanove, organizacije, založbe in tiskarne, mesto kjer so se tiskale slovenske knjige, časopisi in revije.

VSA MORSKA OBALA OD TRSTA DO TRŽIČA JE KOMPAKTNO NASELJENA S SLOVENSKIM PREBIVALSTVOM

Prehajam na vprašanje tako

denarja v grupski fond, še težko da imajo dovolj denarja za potne stroške. To so v glavnem nekateri, ki imajo večjo družino, a so večletni člani in aktivisti naših organizacij. Take ne samo, da jih je potrebno sprejeti, ampak tudi v kolikor bo to potrebno bi jim morali nuditi pomoč v pogledu potnih stroškov.

V vidu je potrebno imeti tudi to: da denar, katerega člani vlagajo v fond za masinerijo, ni dar, niso niti nikakršne delnice ali podobno, ampak je to neke vrste posojilo. Vloženi denar bo povrnjen. Vsled tega član kateri bo vložil večjo vsoto, bo dobil povrnjeno večjo vsoto. Kdor ne bo nič vložil ne bo dobil nič nazaj. Tako gledanje vprašanje vlog je pravilno. Člani, kateri imajo denar je potrebno, da vložijo kolikor največ morejo.

Vprašanja, katera se nam postavljajo so: ali bodo mogle iti družine z grupami, oziroma, ali bo mogla iti žena in otroci ob enem z možem? Potem, ker večina članov grup imajo svoje družine

v domovini ali jim bo mogoče dobiti ženo in otroke tam kjer se bodo oni nahajali z grupo na delu?

Na ta vprašanja se more odgovoriti samo odločno, takole: Žena in otroci gredo skupaj z možem in se bo ukrenilo vse mogoče, da bodo člani grupe živeli skupaj s svojo družino.

Vplačanje obljubljenih vlog

Člani grup, kateri so obljubili denar za nabavo raznih strojev (masinerije), bi morali — v kolikor jim je to mogoče — vložiti denar čim prej. Ako ne morejo vplačati vsega naenkrat kar so obljubili, naj bi dali samo en del.

Denar je nujno potreben, radi tega, da bi se mogli kupiti in naročiti razni stroji. Za stroje, skoro v vseh slučajih se mora plačati vse vnaprej, ali pa večji del.

(O načinu sprejemanja denarja, upravljanju izplačil, jamstvenimi certifikati i. t. d. so sprejeti posebni zaključki v obliki pravilnika, kateri bo objavljen posebej.)

Kakor že rečeno, denar, ki ga bodo člani grup vložili, se sma-

tra kot posojilo. Vrnitev denarja je zajamčeno.

So izseljenci, ki se ne mislijo vrniti, a želijo pomagati grupam z vlogami denarja. Ti morejo posoditi denar naj bo katerikoli grupi. Vplačila morejo napraviti na svoje ime ali na ime enega izmed svoje družine ali sorodstva v Jugoslaviji. Takšni izseljenci imajo pravico, da se pozneje priključijo grupi ali pa da oni katerega imenujejo v Jugoslaviji pristopi v grupo, kadar bo ta grupa prispela v domovino. Na enak način lahko pomagajo grupam tudi izseljenci, kateri se bodo vračali posamezno.

Nabava raznih strojev

Stroji se bodo naročali napram listam, katere so sestavljene po samih grupah. Grupe katere še niso predvidele, kakšne stroje bi si nabavili, naj to določijo.

Nekatere grupe imajo odbore za nabavo strojev, kateri niso samo sestavili liste, ampak so tudi iskali možnosti, da se dajo naročbe. Ti odbori ostanejo v veljavi. No, samo naročba strojev naj bi bilo centralizirana, odnosno, naj bi bila v rokah enega centralnega odbora. Tak odbor bo bolje in pravilneje izvršil naročbe pod poveljnimi pogoji. Vzemimo samo troke, katere bodo morale imeti vse grupe. Očitno je, da je bolje, da se troki naroče naenkrat za vse grupe, kakor pa da jih vsaka grupa naroča posebej.

Ta centralni odbor bo uspostavil Svet Kanadskih Južnih Slovanov, večina od strokovnjakov in ta odbor bo formalno organ S.K.J.S. Ali odbor bo delal spozumno z grupami, oziroma, z dotičnim grupskim odborom za stroje (masinerijo). Dolžnost tega odbora je izvršujoče narave to je: ne bo prišal, ampak samo izvrševal odloke in naloge katere se mu bodo naložile.

Vprašanje prevoznine ali transportacije
Z vprašanjem prevoznine je stvar takole: Prevoz ljudi, je treba organizirati preko privatnih parobrodskih družb, a za prevoz strojev in pohištva se bo dobila jugoslovanska ladja.

Prevoz ljudi je treba organizirati v dve ali tri skupine in to z enega kanadskega ali ameriškega pristanišča naravnost v Split ali pa kakšno drugo jugoslovansko pristanišče. Z pripravami odhoda prve skupine se naj prične takoj.

Priporočila se vsled tega, da poedinci, kateri mislijo iti, posebno oni, kateri želijo biti vključeni v prvo skupino, uredijo svoje svoje privatne stvari in da so pripravljeni.

Pri tem na prvo mesto spada vprašanje potnih listov in vize, katere bo mogel vsaki potnik sam nabaviti in isposlovati.

Kar se tiče strojev in pohištva, se bo dobil parnik ko bode vse urejeno in pripravljeno za nalaganje ali pa vsaj glavni del. Nujna naloga je dobiti prostor v enem pristanišču, kamor se bodo vse te stvari spravljale in hranile dokler ne pride parnik.

V pogledu pohištva moramo pri pomniti, da naj se v Jugoslavijo vzejo samo najvrednejše stvari, ker bo pošiljalci moral plačati prevoznino po železnici.

Iz gornjega je razvidno kako velike so naloge, ki zahtevajo tudi temu primerne napore, da se bi vršil povratek v domovino v redu. To pa ni samo stvar grup in S. K. J. S., nego stvar naših organizacij, vsega našega progressivnega pokreta. — To je naloga številka ena.

Da bi pa Svet Kanadskih Južnih Slovanov mogel izvršiti delo katerega njemu pripada, je izvršni odbor zaključil, da upošli še enega namestnika v glavni urad.

(Iz urada Sveta Kanadskih Južnih Slovanov)

malih narodov, ki so bile načelno priznane že ob koncu prve svetovne vojne in ki so bile potrjene z zmagom proti fašističnim silam v zadnji vojni, ki so te pravice odredale in surovo teptale, je treba, da se odstrani krivica, ki tepta prirodne življenjske pogoje slovenskega naroda in ki ovira njegov popoln nacionalni razvoj."

Pred zaključkom svojega govora je Kiseljev še enkrat kratko in ostro presodil predlog brazilske delegacije, kot nepravilen in nasproten interesom miru in varnosti, ki stremi za tem, da se zavlačuje vprašanje Julijske krajine. Nato je zaključil: "Pravično bi bilo, ako bi mirovna konferenca odločila, da se Trst in njegova okolica izročita Jugoslaviji, toda glede na položaj ki je nastal na konferenci, podajam predlog, da se pretrese in sprejme meja med Jugoslavijo in slobodnim ozemljem Trsta, kot jo je predlagala beloruska delegacija."

turno življenje. Imajo svoje časopise, knjige, gledališče in umetnost. Na tej obali živijo Slovenci že od sedmega stoletja kot ribiči in mornarji ter so vodili skozi 13 stoletij obrambno borbo za to svojo obalo proti zapadnim sosedom, ki so ustanavljali na njej svoje obmorske vojaške in trgovske kolonije.

Kot za vsako drugo primorsko ljudstvo, tako je bila tudi za slovenski narod morska obala največjega pomena.

Prav ta primorski položaj je ustvarjal najvažnejše pogoje za njegov gospodarski razvoj. Morje je bilo odločilni činitelj za gospodarski razvoj južnega dela Slovenije. Celoten razvoj slovenskih pokrajin je povezan z morskó obalo in v prvi vrsti z njeno veliko lukó in mestom Trstom. Težišče vsega gospodarskega življenja teh pokrajin vedno bolj stremi proti lastni morskó obali.

Najtežji udarec za slovenski narod, za njegovo gospodarsko življenje, kakor tudi za nacionalno življenje sploh, po prvi svetovni vojni je bilo dejstvo, da je italijanski imperializem položil roko na njegovo Primorje in da je odrezal Slovenijo od morja s širokim koridorjem, ki ga je imenoval "Venezia Giulia", čeprav za to ni imel nobene pravice, kajti obala okrog Trsta in njegovega slovenskega zaledja ni nikoli v zgodovini pripadala Benetkam. S tem je bil celoten, do tedaj sorazmerno zelo močan gospodarski in nacionalni razvoj slovenskega naroda nasilno ustavljen. Slovenija odrezana od morja je bila v Jugoslaviji od leta 1918 do leta 1941 v zelo težkem ekonomskem položaju. Trst je bil najboljši izhod na morje za pokrajine severne Jugoslavije. Glavne železniške zveze iz Trsta vodijo tudi v druge države preko jugoslovanskega zaledja. Samo povezanost z glavno državo njegovega zaledja, z Jugoslavijo, lahko zagotovi mestu uspešen razvoj gospodarskega življenja. Edina osnovna tržaška industrija obstoja v predelovanju prekomorskih surovin za potrebe tržaškega zaledja. Tržaška industrija, ki se opira na naravne baze, lahko najde zase pomoč samo v Jugoslaviji. Tudi pred letom 1918 je bila industrija najtesneje povezana z gospodarstvom jugoslovanskega zaledja.

To so glavni argumenti, na katerih temeljijo naši predlogi. Ko se je slovenski narod skupno z ostalimi narodi Jugoslavije dvignil v narodno-osvobodilni vstaji proti fašističnim okupatorjem, je bil prežet z zavestjo, da se bori ramo ob ramo s svojimi velikimi zavezniki ne samo za svojo svobodo in bodočnost sploh, ampak tudi za druge pogoje, za boljše gospodarsko življenje, ki mu ga nudi narava sama s tem, da ga je postavila na obalo Jadranskega morja, ki pa mu jo je leta 1918 ugrabil italijanski imperializem. Prežet je bil z zavestjo, da se bori za svojo združitev, za svoje etnične pravice, za svojo obalo.

Razumljive se mi zdijo prošnje in težnje slovenskega naroda. Slovenski narod poziva mirovno konferenco, da vzpostavi pravice malih narodov, ki se teptajo. Slovenski narod je majhen narod, toda njegova nacionalna individualnost je razvita v isti stopnji, kakor pri posameznih velikih narodih. To je tudi dokazal s svojo delavnostjo in s svojo kulturo v miru, pa tudi s svojo narodno-osvobodilno borbo v vojni od leta 1941 do 1945. V imenu pravice

